

Programma voor Toetsing en Afsluiting

HAVO 4

2021-2022

Inhoud

Voorwoord.....	3
Commissie van Beroep Eindexamen.....	3
Examinatoren havo 4.....	4
Overzicht van praktische opdrachten en toetsen	5
Toetsen en praktische opdrachten	6
Schoolexamens en herkansingen m3/h4/v4/v5:.....	6
Regels, afspraken en toegestane hulpmiddelen	7
Godsdienst /Levensbeschouwing	9
Nederlands.....	10
Frans.....	11
Duits.....	12
Engels	14
Maatschappijleer.....	15
Geschiedenis	16
Aardrijkskunde	16
Wiskunde a	17
Wiskunde b	17
Rekenen.....	17
Natuurkunde	18
Scheikunde	19
Biologie	20
Natuur, leven en technologie (nlt).....	21
Economie	23
Bedrijfseconomie	24
Culturele kunstzinnige vorming.....	25
Kunst algemeen	26
Kunst (beeldend).....	26
Kunst (muziek)	27
BSM	28
Bewegingsonderwijs:.....	29
Profielwerkstuk.....	29
Loopbaanoriëntatie (lob) havo 4	30

Voorwoord

Welkom in havo 4! In havo 4 begint al het traject naar je eindexamen, je gaat vanaf nu werken aan je examendossier. Naast alle so's, repetities en andere opdrachten zul je voor de meeste vakken al één of meerdere cijfers halen die meetellen voor je eindexamen. Een aantal vakken sluit je zelfs al helemaal af in havo 4. Het boekje dat nu voor je ligt bevat het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Het is eigenlijk het spoorboekje op weg naar je eindexamen.

In dit PTA kun je vinden met welke toetsen en opdrachten (schoolexamens) je dit jaar te maken krijgt bij elk vak, welke stof er getoetst gaat worden en voor hoeveel procent deze al meetellen voor je eindexamen. Lees dit PTA goed door en pas je planning erop aan. Voor de planning van de repetities is een apart overzicht, deze staan niet in dit PTA. Tijdens SE-weken of SE-dagen kan je geen andere afspraken plannen, houdt hier goed rekening mee!

Je mag dit jaar ook één examentoets herkansen aan het einde van het jaar. Kies die zorgvuldig in overleg met je mentor. In het eindexamenreglement vind je meer informatie over je rechten en plichten m.b.t. je examendossier.

Veel succes toegewenst!

Johan Bomert, afdelingsleider

Commissie van Beroep Eindexamen

voor de volledige tekst: zie het examenreglement, bijlage 1)

Artikel 10 Centrale commissie van beroep voor eindexamens voortgezet onderwijs regio Zeeland

Indien een kandidaat beroep wil instellen kan hij zich richten tot de directeur. In bijlage 1 staat een toelichting op de inrichting van de commissie van beroep en de werkwijze

Examinatoren havo 4

Voorzitter van het examen: Mw. I.A.K. Kuijpers, directeur

Secretaris van het examen: L.J.C. Rozendaal

Vak	Examinatoren
Levensbeschouwing	mw. S. Hollebrandse mw. J.L. de Visser-van Saane
Nederlands	mw. C.W.J. van der Meer-den Bouwmeester mw. M. Rutjes mw. A. Saman
Frans	mw. M.L. de Visser-Peene
Duits	mw. I. Hofman
Engels	mw. L. van der Brug mw. G.D. van den Heuvel mw. W. Hulsteijn
Maatschappijleer	dhr. L.J.A.V. Vandezande
Geschiedenis	dhr. A. Louws dhr. J.J. de Witte
Aardrijkskunde	dhr. L. Vos dhr. D.J. de Zeeuw
Wiskunde a	dhr. P.A. Jongepier dhr. J. Sukel dhr. M.E. van de Wege
Wiskunde b	dhr. E.F.J. Buijs dhr. P.A. Jongepier
Natuurkunde	dhr. E.A. Brezet dhr. R. J. Meier
Scheikunde	dhr. G. Cevaal mw. M.A.S. van Ginhoven-de Baere
Biologie	mw. L. Bonekamp dhr. A.M. Hartog
Nlt	dhr. M.A.T. Heijnen dhr. A. de Kruijff dhr. R.J. Meier
Economie	dhr. A. Baart dhr. S. Huisson
Bedrijfseconomie	dhr. J.C. Goossens mw. L. de Korte
Culturele en kunstzinnige vorming	mw. J.C.M. Dirkx-de Willigen mw. J. Huijskens mw. D. Koelma
Kunst	mw. D. Koelma dhr. L.C.A. Valkenburg
Bsm	dhr. S.J. Koets dhr. R.P. Poppe
Bewegingsonderwijs	Dhr. J.P. Baaijens dhr. S.J. Koets dhr. R.P. Poppe dhr. A. van Sluijs

Overzicht van praktische opdrachten en toetsen

	Periode 1			P&T-week 1			Periode 2			P&T-week 2			Periode 3			P&T-week 3			Periode 4			P&T-week 4			som			
lv							PO	513	40%				PO	523	40%				PO	533	20%							100%
ne																						T	513	10%	T	523	10%	10%
fa																			T	513	10%	T	523	20%				30%
du																			T	513	10%	PO	533	10%				30%
du																			T	523	10%							
en													PO	513	10%										T	523	10%	20%
ma				T	513	25%				T	523	25%				T	533	25%							T	543	25%	100%
gs																T	513	20%							T	523	20%	40%
ak							PO	513	15%																T	523	25%	40%
wa																T	513	20%										20%
wb																T	513	20%										20%
na																PO	513	10%							T	523	15%	25%
sk																T	513	10%										10%
bi							PO	513	10%							T	523	25%	PO	533	15%							50%
nlt*													T**	513	30%				T**	523	30%							60%
ec																T	513	10%							T	523	20%	30%
beco																T	513	15%							T	523	15%	30%
ckv	PO	513	20%				PO	523	25%				PO	533	25%				PO	543	30%							100%
bv													PO	513	10%	T	523	10%	PO	533	15%	T	543	15%				50%
mu													PO	513	10%	T	523	10%	PO	533	15%	T	543	15%				50%
bsm**																T	513	15%	PO	523	8%	PO	533	23%				46%

* iedere module bij het vak nlt kent één of meerdere toetsen; samen vormen die één cijfer in kolom 513.

** bsm po-cijfer is combinatiecijfer met po in Havo 5, vormt samen 30%.

~po-natuurkunde wordt in p&t week 2 en 3 gehouden.

Toetsen en praktische opdrachten

Toetsen worden afgenomen in een programma- & toetsweek (p&t week), praktische opdrachten veelal in een periode. Hieronder vind je een overzicht wanneer de periodes zijn en wanneer de programma- & toetsweken dit schooljaar plaatsvinden. In een enkel geval zal, i.v.m. het grote aantal toetsen, de toetsperiode meer dagen beslaan dan de genoemde programma- & toetsweek.

Schoolexamens en herkansingen m3/h4/v4/v5:

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Lessen	wo 8 sept. t/m vr 5 nov. 2021	ma 15 nov. 2021 t/m vr 14 jan. 2022	ma 24 jan. t/m vr 25 mrt. 2022	ma 4 apr. t/m vr 1 juli 2022
Schoolexamens	ma 8 nov. t/m vr 12 nov. 2021	ma 17 jan t/m vr 21 jan. 2022	ma 28 mrt. t/m vr. 1 apr. 2022	ma 4 juli t/m vr 8 juli 2022
Cijfers schoolexamens gepubliceerd	ma 29 nov. 2021 8.20 uur	ma 7 febr. 2022 8.20 uur	ma 11 apr. 2022 8.20 uur	ma 11 juli 2022 8.20 uur
Herkansing m3	wo 8 dec. 2021 na 12.00 uur	do 17 feb. 2022 na 12.00 uur	di 12 apr. 2022	di 19 juli 2022
Herkansing h4, v4, v5	di 19 juli 2022			
Cijfers herkansing gepubliceerd	vr 22 juli 2022			

Leerlingen h4/v4/v5 hebben recht op één herkansing van een gemaakt schoolexamen. Zie hiervoor het examenreglement.

Het werk dat van een periode open staat wordt vastgesteld op de datum van de "cijferpublicatie".
Is dan het werk niet ingeleverd/gemaakt dan wordt gewerkt volgens artikel 21 van het examenreglement.

Alle behaalde resultaten maken deel uit van het schoolexamendossier, maar zullen, met uitzondering van het (laatste) herkansingsresultaat ook als cijfer op het rapport meetellen van m3/h4/v4/v5 tenzij anders aangegeven.

Regels, afspraken en toegestane hulpmiddelen

Voor het mavo, havo en vwo-examen.

Lees het onderstaande nauwkeurig en handel ernaar!

1. Fietsen altijd in de fietsenstalling.
2. De tijden van de examenzittingen, met de lokaliteiten worden tijdig gepubliceerd.
3. Je moet **een kwartier voor de aanvang** van het schoolexamen **aanwezig** zijn.
4. Art. 27, lid 1 van het Examenreglement CSW luidt: "Het is mogelijk om bij centrale examens tot 30 minuten na aanvang nog toegelaten te worden tot het examen; zonder aanpassing van de reguliere eindtijd. Pas na 30 minuten is het kandidaten toegestaan te vertrekken".
5. Bij ieder vak is een basispakket hulpmiddelen toegestaan. Zorg dat je dat altijd bij je hebt.
  - schrijfmaterialen;
  - tekenpotlood;
  - blauw en rood kleurpotlood;
  - liniaal met millimeterverdeling;
  - passer;
  - geometrische driehoek;
  - vlakgum;
  - eenvoudige rekenmachine (geen grafische rekenmachine)*
  - een eendelig verklarend woordenboek Nederlands;
 (Waarschuwing: De betekenis van een vakterm, voortvloeiend uit het examenprogramma, kan in een examenvak anders zijn dan in een algemeen woordenboek. De kandidaat wordt geacht de betekenis te kennen die geldt binnen het vak, en kan zich niet beroepen op een afwijkende of meer algemene omschrijving in het woordenboek.)
6. Het is verboden andere dan in punt 5 genoemde hulpmiddelen en boeken/tassen in het examenlokaal te brengen.
7. Niet inleveren van je werk betekent een definitieve afwijzing.
8. Bij ziekte of andere onverhoopte afwezigheid onmiddellijk bericht een telefonische melding doen, via het lsp, aan de afdelingsleider.
9. Over de inhoud van het examen mogen geen mededelingen worden gedaan.
10. Het gebruik van Tipp-Ex is niet toegestaan. Je mag niet met potlood schrijven (behalve bij het tekenen van grafieken).
11. Niet van je plaats komen. Om papier vraag je door je hand op te steken. De docent komt dan naar je toe. Op dezelfde wijze vraag je om een gang naar het toilet. Een van de docenten begeleidt je voor zover betamelijk.
12. Het is niet toegestaan voor het officiële einde van de zitting opgaven mee te nemen de zaal uit. Deponeer de opgaven met je naam erop in een bak. Na de zitting ophalen is wel toegestaan.
13. Laatste kwartier rust. Niemand mag de zaal dan nog verlaten.
14. Al het gemaakte werk invouwen in dubbel vel. Als het werk eenmaal is ingeleverd, kunnen er geen aanvullingen worden geaccepteerd.
15. Op alle in te leveren bladen: naam, ex.nr., vakdocent.
16. Houd er rekening mee dat je tussen het 1e en 2e tijdvak beschikbaar bent.

Aanvullende regels m.b.t. hulpmiddelen z.o.z.

17. Bij onderstaande vakken is bovendien nodig (**alle hulpmiddelen zelf meenemen, tenzij anders vermeld**):

Nederlands:

Een eendelig verklarend woordenboek (zie ook punt 5 hierboven)

Engels, Frans, Duits:

Een woordenboek Vreemde taal – Nederlands en ook een woordenboek Nederlands - Vreemde taal.

Beiden in één band, maar ook in afzonderlijke delen is toegestaan.

Bij het vak *Engels* is daarnaast ook een woordenboek Engels-Engels toegestaan.

Niet toegestaan: een elektronisch woordenboek of een leespen*

* Tenzij hiervoor schriftelijk toestemming is verleend.

Latijn, Grieks:

Een woordenboek en een grammaticaoverzicht (in het woordenboek of los) zonder voorbeeldzinnen en toelichting op het gebied van syntaxis.

Wiskunde:

Roosterpapier in cm²

Grafische rekenmachine* (*havo en vwo*)

Natuurkunde, Scheikunde en Biologie (havo en vwo):

BINAS, 6^e druk**

Aardrijkskunde (havo en vwo):

Een atlas is niet langer toegestaan bij het centraal examen

ZORG VOOR EXTRA BATTERIJEN!!

* De grafische rekenmachine moet in examenstand staan, dan wel dient het geheugen te zijn gewist door een 'reset' van de gehele machine.

** Het is niet toegestaan aantekeningen in BINAS te maken, uitgezonderd zijn de in opdracht van de docent aangebrachte correcties in de tabellen. Het plakken van tabs is niet toegestaan.

Godsdienst /Levensbeschouwing

1.Praktische Opdracht: Reflectie opdrachten

Stofomschrijving:	Geloven wat je wilt, hoofdstuk 13, hoofdstuk 14 en het Stromingendeel
Datum:	Periode 2 (week 2)
Weging:	40 % van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	De opdracht wordt beoordeeld volgens een van tevoren bekendgemaakt beoordelingsformulier

2. Praktische opdracht: Beelden

Stofomschrijving:	Deze praktische opdracht bestaat uit het maken van een werkstuk betreffende de lesstof die behandeld is vanuit de methode 'Perspectief. De leerling geeft blijk van de eigen visie ten aanzien van de behandelde thema's.
Inleverdatum:	Periode 3 (week 12)
Weging:	40% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria	De opdracht wordt beoordeeld volgens een van tevoren bekendgemaakt beoordelingsformulier.

3. Praktische opdracht: Filmanalyse

Stofomschrijving:	Deze praktische opdracht bestaat uit een analyse van een film vanuit de levensbeschouwelijke invalshoek, waarbij gebruik wordt gemaakt van de thema's uit de methode Perspectief.
Datum:	Periode 4 (week 26)
Weging:	20 % van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria	De opdracht wordt beoordeeld volgens een van te voren bekend gemaakt beoordelingsformulier.

Nederlands

Domein A: Leesvaardigheid

Leesvaardigheid	
Stofomschrijving:	<i>Nieuw Nederlands 4/5 Havo</i> , Basis blz.10-38; Lezen blz. 60-104; Argumenteren blz. 192-210
Werkwijze:	Leesteksten met vragen
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t week 4
Weging:	10 %
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Het cijfer wordt vastgesteld aan de hand van vooraf vastgestelde correctiemodel Het cijfer wordt vastgesteld op 1 decimaal.

Frans

Taaltaak	leesvaardigheid
Stofomschrijving:	De leerlingen maken gedurende het hele schooljaar een serie teksten die door de docent aangeboden worden. Aan deze teksten wordt zowel in de les als thuis gewerkt en vormt het leesportfolio Frans van de leerling. De leerling houdt zelf een logboek bij om de eigen leesprogressie inzichtelijk te maken.
Inleverdata:	Het hele lopend schooljaar door.
Beoordelingscriteria	Voldoende/onvoldoende

Schriftelijke toets	leesvaardigheid
Stofomschrijving:	De leerlingen krijgen vanaf januari tijdens de lessen Frans 3 leestoetsen gebaseerd op examenteksten mavo en havo. Het gemiddelde van deze 3 toetsen vormt het se-cijfer leesvaardigheid.
Organisatie:	Klassikaal
Hulpmiddelen:	Woordenboek F-N
Datum:	toets 1 – medio januari toets 2 – medio maart toets 3 – medio mei
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Volgens het correctievoorschrift Cito Frans Deze leestoetsen kunnen NIET herkanst worden

Schriftelijke toets	voorbereiding schrijfvaardigheid
Stofomschrijving:	De leerlingen maken een theoretische voorbereidingstoets op de zakelijke e-mail. In deze theoretische toets worden relevante zinnen en grammatica afgetoetst die de leerling bij het schrijven van zijn brief kan gebruiken.
Hulpmiddelen:	-
Duur:	50 minuten
Datum:	Begin p&t-week 4
Weging:	Wordt gemiddeld met de zakelijke brief. De theoretische toets telt voor 1/3 ^e , de brief 2/3 ^e . Het totaal telt 20% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	75% van de opgaven moet goed zijn voor het cijfer 6. Dit gedeelte van de toets kan niet herkanst worden

Schriftelijke toets	schrijfvaardigheid
Stofomschrijving:	De leerlingen schrijven een zakelijke e-mail.
Hulpmiddelen:	Elektronisch woordenboek (Van Dale online), een tijdens de les overhandigde selectie uit het "manuel" van Libre Service, spellingscontrole Frans.
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	Wordt gemiddeld met de theoretische toets. De theoretische toets telt voor 1/3 ^e , de brief 2/3 ^e . Het totaal telt 20% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	volgens het correctievoorschrift Cito Frans

Duits

Repetities	
Stofomschrijving:	Het gemiddelde van de schrijf -en idioomtoetsen uit de methode Neue Kontakte vormt 1 SE – cijfer voor h5. Dit telt voor 10% mee.
Duur:	40-45 minuten (1 lesuur)
Datum:	Het gehele jaar door. Laatste toets vindt in juni plaats.
Weging:	10 %
Kolom:	513
Literatuur	1. Literatuurtoets 2. Boekverslag
Stofomschrijving:	1. Literatuur behandeld d.m.v. literatuurhoofdstukken uit het boek en materiaal aangeboden door de docent. Schriftelijke toets. 2. Boekverslag van een literair werk; deze wordt gekozen uit een lijst die door de Duitse sectie is samengesteld. Leerling leest zelfstandig en maakt hierover verschillende opdrachten en verwerkt deze in een leesdossier. Beoordeling: Het cijfer van de toets en het verslag worden gemiddeld en dit telt als 1 SE cijfer mee.
Duur:	50 minuten (literatuurtoets)
Datum:	Eind mei/begin juni afgerond (toets vindt plaats tijdens les)
Weging:	10 %
Kolom:	523
Taalportfolio	Taaltaken leesvaardigheid
Stofomschrijving:	In h4 wordt een taalportfolio bijgehouden. De taaltaken bevatten de volgende opdrachten op jaarbasis: 1) Verschillende teksten per alinea samenvatten en signaalwoorden aangeven. Teksten en invulformulier worden aangeleverd door de docent. 2) Verschillende tv-programma's Pur+ bekijken en vragen & antwoorden hierover invullen op invulblad, aangeleverd door docent. Thema's zijn minimaal 3x verschillend. Je kunt kiezen uit: Tiere, Sport, Action, Natur & Umwelt, Unser Körper, Menschen en Technik & Wissenschaft.
	De taaltaken 1 en 2 worden in een mapje bijgehouden. De docent controleert deze regelmatig.
Inleverdata:	Het hele lopend schooljaar door. Begin juni moet aan <u>alle</u> opdrachten zijn voldaan.
Beoordelingscriteria:	Voldoende/onvoldoende
Praktische opdracht	SE Aken
Stofomschrijving:	~~Aan het eind van de cursus h4 vindt er een excursie naar Aken plaats. Deze excursie wordt door de leerlingen zelfstandig voorbereid (Op school krijgen zij hiervoor één uur per week tijdens periode vier). Ter voorbereiding van de excursie moeten er verschillende opdrachten worden uitgevoerd, zoals het schrijven van e-mails aan bedrijven, het voorbereiden van een interview en het maken van een folder. Tijdens de excursie moet er een gesprek gevoerd worden met native speakers. Tevens wordt er een bezoek gebracht aan een bedrijf of instantie naar keuze en hier een interview afgenomen. Ook wordt er door de leerlingen een route bedacht en gewandeld door Aken.~~
Presentatievorm:	~~Na de excursie wordt door de leerlingen een presentatie gehouden over de excursie, en een verslag ingeleverd en wordt het werk van de leerlingen in zijn totaliteit (voorbereiding, uitvoering, verslag en presentatie) beoordeeld.~~
Datum:-	~~In p&t-week 4~~
Weging:	~~10 % van het schoolexamencijfer~~
Kolom:	~~533 (Dit cijfer telt niet mee voor de overgang naar h5)~~
Praktische opdracht	SE Urlaub in Deutschland
Stofomschrijving:	Leerlingen maken een promotiefilm en verslag over Zeeland voor Duitstalige toeristen.
Presentatievorm:	Leerlingen leveren film en verslag in voor het eind van het jaar. In de film komen o.a. verschillende bijzonderheden van Zeeland aan bod, vrije tijdsomogelijkheden,

	allerhand informatie etc. Ook nemen leerlingen interviews af met Duitstalige toeristen. Alles wordt in het Duits gedaan (presentatie en verslag).
Datum:	Ingeleverd op 1 JULI 2022
Weging:	10 % van het schoolexamencijfer
Kolom:	533 (Dit cijfer telt niet mee voor de overgang naar HAVO 5)

Engels

Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Presentatie van een van de gelezen boeken.
Vorm:	In groepjes; er mag gebruik gemaakt worden van multimediale toepassingen.
Duur:	10 – 15 minuten.
Datum:	Direct na de voorjaarsvakantie; tijdens een les Engels. Dit SE kan niet worden herkanst.
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513

Literatuur	
Stofomschrijving:	2 boeken ter voorbereiding op de praktische opdracht. De (niet verkorte) boeken dienen in oorspronkelijk Engels geschreven te zijn; elk boek bevat minimaal 150 pagina's en per schrijver mag 1 boek gelezen worden. De literaire werken moeten altijd goedgekeurd zijn door de docent.
Inleverdata:	boek 1: direct na de herfstvakantie boek 2: direct na de kerstvakantie
Toetsing:	Spreekvaardigheidscijfer
Beoordelingscriteria:	Volgens rubric ERK.
Beoordeling:	De boeken dienen als basis voor een cijfer spreekvaardigheid bij de PO h4 en het mondeling SE in h5.

Schriftelijke toets	grammatica
Stofomschrijving:	Een toets over de behandelde grammatica.
Duur:	60 minuten.
Hulpmiddelen	Geen woordenboek toegestaan
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Volgens een correctiemodel.

Maatschappijleer

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 1: Parlementaire democratie Wie heeft het voor het zeggen? Paragrafen 1 t/m 6
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 1
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.
2. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 2: Rechtsstaat Overheid: Vriend of vijand? Paragrafen 1 t/m 5
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 2
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.
3. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 3: Verzorgingsstaat Welzijn: individuele of collectieve verantwoordelijkheid Paragrafen 1 t/m 3, 5 en 6
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.
3+4. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 4: Pluriforme samenleving/ De pluriforme samenleving: eigenheid of eenheid? Paragrafen 1 t/m 4 en 6
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	543
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geschiedenis

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	GWP Handboek en werkboek: Hoofdstuk 1 t/m 6 Tijdvakken 1 t/m 6 inclusief de kenmerkende aspecten.
Duur:	60 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Vastgelegd in antwoordmodel. De puntenverdeling staat op de toets vermeld.

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	GWP Handboek en werkboek: Hoofdstuk 5 t/m 7 Tijdvakken 5 t/m 7 inclusief kenmerkende aspecten Katern GWP Rechtsstaat en democratie: Hoofdstuk 2
Duur:	60 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Vastgelegd in antwoordmodel. De puntenverdeling staat op de toets vermeld

Aardrijkskunde

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Tekstboek en werkboek BuitenLand HAVO-4; Bestuderen: - Hfst 1: paragraaf 7,8,9, - Hfst 2: paragraaf 7,8,9, - Hfst 4: geheel. - Daarbij behorende werkboekopdrachten - Aanvullend lesmateriaal
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	25% van het totale schoolexamencijfer
Kolom:	523

2 Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	PO Endogene en exogene processen
Wijze van toetsing:	Verslag
Periode:	In periode 2
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Worden periode 2 bekend gemaakt.
Beoordeling:	Eind van periode 2

Wiskunde a

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Getal en Ruimte havo A deel 1: - H1 Rekenregels en verhoudingen - H2 Verwerken van data - H3 Tabellen en grafieken - H4 Handig tellen
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximum aantal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening vereist is, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Wiskunde b

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Getal en Ruimte havo B deel 1: - H1 Formules, grafieken en vergelijkingen - H2 Veranderingen - H3 Hoeken en afstanden - H4 Werken met formules
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximum aantal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening vereist is, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Rekenen*Havo 4 en 5:*

Leerlingen zonder wiskunde krijgen in havo 4 een periode rekenles en een periode rekentoets-training. De laatste periode wordt afgesloten met een rekentoets op 3F niveau. Leerlingen mogen deze rekentoets eenmaal herkansen in havo 4 of havo 5.

Het cijfer voor de rekentoets telt niet mee in de zak/slaag regeling van het eindexamen.

Het cijfer voor de rekentoets komt niet op de cijferlijst met de examenvakken maar op een aparte bijlage bij het diploma.

Natuurkunde

1. Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Nova Natuurkunde Havo 5: hoofdstuk 13 of 14.
Hulpmiddelen:	Rekenmachine, geodriehoek, kleurpotloden en ander schrijfgerei, BINAS 6e druk
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
<p>Deze praktische opdracht wordt in tweetallen uitgevoerd. De opdracht wordt schriftelijk verstrekt bij het begin van het practicum. Tijdens het practicum worden één of meerdere (nog niet eerder uitgevoerde) proeven gedaan, volgens de door docent bij de aanvang van het practicum opgegeven instructies. Van deze proef wordt een beknopt verslag gemaakt, waarin tevens aandacht wordt besteed aan enkele schriftelijke vragen die voor de aanvang van de uitwerking door de docent worden uitgedeeld. Het verslag zal thuis in tweetallen door de leerlingen gemaakt worden.</p>	

2. Schriftelijke toets

Stofomschrijving:	Nova Natuurkunde Havo 4: hoofdstuk 1, 2.
Hulpmiddelen:	Rekenmachine (geen grafische), geodriehoek, kleurpotloden en ander schrijfgerei, BINAS 6 ^e druk
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
<p>Beoordelingscriteria: er worden een aantal vragen en/of vraagstukken voorgelegd over de natuurkunde en/of de contexten die in genoemde hoofdstukken behandeld wordt/worden. De kennis of toepassing daarvan kan ook in een andere context of situatie gevraagd worden, waarbij de in de vraag aangeboden informatie dan voldoende houvast biedt bij de beantwoording van de vraag. Bij de beantwoording worden de volgende criteria gehanteerd: er is een maximum score per vraag. Deze wordt alleen toegekend bij een volledige en geheel juiste beantwoording van de vraag. Er worden geen of minder punten toegekend indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> -de vraag onjuist of onvolledig is beantwoord; -rekenfouten zijn gemaakt; -de bij de beantwoording benodigde wiskunde niet of niet juist wordt toegepast; -conventies en/of toegestane vuistregels m.b.t. de nauwkeurigheid niet of niet juist zijn toegepast. Dit geldt zowel voor de berekeningen, tekeningen, schetsen, bepalingen als metingen. -een gevraagde redenering, uitleg of toelichting geheel of gedeeltelijk niet juist is of ontbreekt. <p>Indien meer antwoorden, redeneringen etc. worden gegeven dan er gevraagd worden, worden alleen de eerste tot en met het gevraagde aantal beoordeeld.</p>	

Scheikunde

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<i>Chemie 4</i> HAVO 7 ^e editie: hoofdstuk 1 t/m 4
Hulpmiddelen:	BINAS tabellenboek 6 ^e editie en rekenmachine (niet grafisch)
Duur:	In p&t-week 3
Datum:	90 minuten
Weging:	10% van het schoolexamencijfer; telt ook mee als repetitie in het voortgangsdossier, weging 5
Kolom:	513
<p>Beoordelingscriteria:</p> <p>er wordt een aantal vragen en/of vraagstukken voorgelegd over de scheikunde die in de genoemde hoofdstukken behandeld wordt, en/of contexten die betrokken zijn op de scheikunde uit die hoofdstukken. Voor elke vraag is er een maximum score. Dit maximum wordt alleen toegekend bij een volledig en geheel juist resultaat.</p> <p>Er worden minder of geen punten toegekend indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de vraag geheel of gedeeltelijk onjuist of onvolledig is beantwoord; - rekenfouten zijn gemaakt; - conventies en/of toegestane vuistregels m.b.t. de nauwkeurigheid niet of niet juist zijn toegepast. Dit geldt zowel voor berekeningen, schetsen, tekeningen en bepalingen als voor metingen; - een gevraagde redenering, uitleg of toelichting geheel of gedeeltelijk onjuist is of ontbreekt. <p>Indien meer antwoorden, redeneringen en dergelijke zijn gegeven dan dat er werden gevraagd, worden alleen de eerste tot en met het gevraagde aantal beoordeeld.</p>	

Biologie

1 Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Het doel van deze praktische opdracht is het uitvoeren van een gedragsobservatie van twee diersoorten in p&t-week 1 en van deze observatie een schriftelijk verslag te maken.
Waar:	Tijdens p&t-week 1 wordt uitleg gegeven en wordt een start gemaakt met de gedragsobservatie.
Presentatievorm:	Schriftelijk verslag
Inleverdatum:	3 weken na de start in p&t-week 1
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Het verslag wordt beoordeeld volgens een van te voren bekend gemaakt beoordelingsformulier.

2 Schriftelijke toets

Stofomschrijving:	Stofomschrijving: Nectar Biologie HAVO bovenbouw deel 1 Hoofdstuk 2 Cellen Hoofdstuk 3 Onderzoek doen Hoofdstuk 4 Voortplanting en seksualiteit Hoofdstuk 7 Soorten en relaties Hoofdstuk 8 Ecologie
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	De criteria zullen voorafgaand aan de toets bekend gemaakt worden.
Wijze van toetsen:	De toets zal open en gesloten vragen bevatten.

3 Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Het doel van deze praktische opdracht is het uitvoeren van een ecologisch onderzoek en het houden van een Power Point Presentatie over dit onderzoek.
Presentatievorm:	Power Point presentatie
Datum:	In periode 4
Inleverdatum:	Mei/juni 2022
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	De Power Point presentatie wordt beoordeeld volgens een van te voren bekendgemaakt beoordelingsformulier.

Natuur, leven en technologie (nlt)

Nlt is een modulair opgezet vak, met in havo 4 vier modules.

Elke module telt in gelijke mate (10%) mee voor het schoolexamencijfer, dat tegelijk het eindexamencijfer is. Bij aanvang van elke module wordt in het format van het PTA meegedeeld welke toets(en) en/of praktische opdracht(en) meetellen voor het schoolexamencijfer, in totaal steeds twee. Eenmaal gedaan, maken de mededelingen deel uit van het PTA.

Module 1:	Forensisch Onderzoek
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	reader Forensisch Onderzoek
Duur:	1 lesuur (50 minuten)
Datum:	Periode 1
Weging:	5% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Beoordelingscriteria:	de vragen dienen juist en volledig te worden beantwoord.
Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	reader Forensisch Onderzoek
Wijze van toetsen:	Onderzoeksdossier
Datum:	Periode 1
Weging:	5% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Beoordelingscriteria:	Het onderzoeksdossier wordt op vorm en inhoud beoordeeld.
Module 2:	Nul-energie-huis
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	reader Nul Energie Huis, de theorie
Duur:	60 minuten
Datum:	Periode 2
Weging:	5% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Beoordelingscriteria:	de vragen dienen juist en volledig te worden beantwoord.
Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	reader Nul Energie Huis, resultaten eigen onderzoek
Wijze van toetsing:	presentatie
Datum:	Periode 2
Weging:	5% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Beoordelingscriteria:	de presentatie wordt op vorm en inhoud beoordeeld.
Module 3:	Bewust overwogen biertje
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Reader Bewust overwogen biertje
Duur:	50 minuten
Datum:	Periode 3
Weging:	5% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513 (deelcijfer)
Beoordelingscriteria:	de vragen dienen juist en volledig te worden beantwoord.
Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Reader Bewust overwogen biertje
Wijze van toetsing:	Presentatie
Datum:	Periode 3
Weging:	5% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Beoordelingscriteria:	de presentatie wordt op vorm en inhoud beoordeeld.

Module 4:	Leef met je hart
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Reader van de betreffende module
Duur:	50 minuten
Datum:	Periode 4
Weging:	15 % van het schoolexamencijfer.
Beoordelingscriteria:	de vragen dienen juist en volledig te worden beantwoord.
Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Reader van de betreffende module
Wijze van toetsing:	Presentatie
Datum:	Periode 4
Weging:	15 % van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (De schriftelijke toets en de praktische opdracht vormen samen één schoolexamencijfer, totaal 30%)
Beoordelingscriteria:	De presentatie wordt beoordeeld volgens de Rubric in de Reader

Vrije Module HZ	
Handelingsdeel	Het bijwonen van een vijftal lessen op de HZ, vestiging Middelburg
Stofomschrijving:	De inhoud van de lessen en het ter plaatse aangereikt lesmateriaal
Wijze van toetsing	Het maken van een groepsopdracht (poster) het presenteren van de inhoud van de poster
Datum:	Maart/april 2021
Weging:	Afronden met voldoende
Beoordelingscriteria:	De poster dient een afgerond plan weer te geven en de presentatie wordt uit het hoofd gedaan.

Economie

1.Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<u>Literatuur:</u> LWEO: lesbrief: Crisis lesbrief: Vragen en Aanbieders De stof voor de toets omvat eveneens alle aantekeningen, (oefen)opgaven, onderzoeken en experimenten die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn gekomen.
Duur:	90minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.

2.Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<u>Literatuur:</u> LWEO: lesbrief: Jong en oud lesbrief: Werk en Werkloosheid De stof voor de toets omvat eveneens alle aantekeningen, (oefen)opgaven, onderzoeken en experimenten die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn gekomen.
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.

Bedrijfseconomie

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<p>Bedrijfseconomie in Balans, HAVO Theorieboek 1, Van Vlimmeren, 8e druk, 2017, hoofdstuk 1, 2, 5 t/m 10</p> <p>Alle aantekeningen, stencils en (oefen)opgaven die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn geweest.</p> <p>Aan de orde komen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekenvaardigheden - (rekenen met) vreemde valuta - (soorten) verzekeringen - berekeningen met enkelvoudige en samengestelde interest - spaarvormen - huren of kopen van een woning + leenvormen - onderdelen uit het familierecht en het erfrecht
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 2 3
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een voorlopige puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.
2. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<p>Bedrijfseconomie in Balans, HAVO Theorieboek 1, Van Vlimmeren, 8e druk, 2017, hoofdstuk 3, 11 en 12.1 t/m 12.4 t/m 13, 17 t/m 19, 20.4 en 20.5</p> <p>Alle aantekeningen, stencils en (oefen)opgaven die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn geweest.</p> <p>Aan de orde komen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekenvaardigheden; - beginselen van het boekhouden; - balans, winst-en-verliesrekening, liquiditeitsoverzicht - ondernemingsplan (persoonlijk-, marketing- en financieel plan) - rechtsvormen - groottecriteria - marktaandelen - maatschappelijk verantwoord ondernemen - accountancy - eigen vermogen van een bv/nv - vreemd vermogen - kapitaal- en geldmarkt - vermogensstructuur
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een voorlopige puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.

Culturele kunstzinnige vorming

Culturele kunstzinnige vorming, ckv, is een verplicht examenvak. Het cijfer maakt deel uit van het combinatiecijfer, dat meetelt in de slaag-zak regeling.

De rode draad in ckv is het stimuleren van een creatieve en onderzoekende houding van de leerling. Van de havo leerling wordt verwacht dat hij kunsttheoretische en/of cultuurhistorische kennis heeft. Eindtermen: verkennen, verbreden, verdiepen en verbinden. Verplicht: 3 DISCAPS, 1 excursie naar Rotterdam, 2 kleine onderzoeken en 1 groot onderzoek. Er wordt gewerkt met de methode Contrast. Hieruit worden opdrachten gedaan. Het proces moet gedocumenteerd worden in een online Kunstdossier in learnbeat. Dit Kunstdossier blijft 2 jaar bewaard in ons archief in learnbeat.

Geen van de opdrachten komt in aanmerking voor een herkansing

Blok 1	
Stofomschrijving:	Domein A & B: Verkennen/Verbreden: *Kunstautobiografie maken volgens Contrast. *Binnen discipline beeldend ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren n.a.v. bezoek tentoonstelling "Dit is mijn Zeeland". Focus op dimensies Traditie en Innovatie. *Documenteren in Learnbeat
Duur:	8 weken
Weging:	20%
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten
Blok 2	
Stofomschrijving:	Domein B & C: Verbreden/Verdiepen: *Binnen discipline dans ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren n.a.v. dansvoorstelling en/of dansworkshop. Focus op dimensies afhankelijk van de voorstelling. *Animatie choreografie. *Klein onderzoek 1: "Van figuratief naar abstract". Focus op schoonheid en lelijkheid. Vaardigheden voor het doen van onderzoek. Presenteren onderzoek *Documenteren in Learnbeat
Duur:	8 weken
Weging:	25%
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten
Blok 3	
Stofomschrijving:	Domein B & C: Verbreden/Verdiepen *Binnen discipline architectuur opdrachten uitvoeren Middelburg. Focus op dimensies: Herkenning en vervreemding. *Klein onderzoek 2: Onderzoek naar architectuur in Rotterdam, voorbereiden rondleiding in Rotterdam. Afsluiten met verplichte excursie naar Rotterdam en presentatie ter plekke. *Bezoek museum of voorstelling of andere culturele activiteit in Rotterdam *Documenteren in Learnbeat
Duur:	8 weken
Weging:	25%
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten
Blok 4	
Stofomschrijving:	Domein B & C & D: Verbreden/Verdiepen/Verbinden *Grote onderzoeksopdracht naar keuze Discipline en Dimensies naar keuze. *Verplichte Culturele activiteit in de meivakantie. *Reflectie Als afsluiting van het vak ckv reflecteren volgens Contrast. *Documenteren in Learnbeat
Duur:	8 weken
Weging:	30%
Kolom:	543
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten

Kunst algemeen

Het examen bestaat uit	Kunst beeldend	Kunst muziek
Schoolexamens	Kunst beeldend	Kunst muziek
	Kunst algemeen	Kunst algemeen
Centraal Examen	Kunst algemeen	Kunst algemeen

Kunst (beeldend)

Voor de praktijk geldt dat de beoordeling plaatsvindt volgens een van tevoren besproken en beschikbaar gesteld beoordelingsmodel.

Alleen werk, dat onder begeleiding van de docent kunst is vervaardigd kan in aanmerking komen voor beoordeling.

KUB introductie	
Stofomschrijving:	Introductie op het vak kunst beeldend
Presentatievorm	Een werkstuk, waarbij een verslag gedaan wordt in het portfolio
Inleverdatum:	Oktober 2021
Weging:	Cijfer telt uitsluitend mee voor het rapport
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUB opdracht 1	
Onderzoeksofdracht	
Stofomschrijving:	Schoenen. Onderzoek naar compositie, kleur, ontwerp en materiaal/techniek.
Werkwijze:	Twee werkstukken, één twee- en één driedimensionaal met beeldend onderzoek n.a.v. bovenstaand thema. Hiervan wordt verslag gedaan in het portfolio
Datum:	Januari 2022
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel.

KUB/KUA vaktheorie	
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Beeldelementen en kunstbeschouwing
Presentatievorm	Onderwerpen worden aangegeven in op Learnbeat. Kunstanalyse, vormaspecten: Vorm, compositie, kleur, licht, ruimte, materiaal, techniek
Duur:	90 min (geen speciaal lokaal nodig)
Datum:	In p&t-week 3
Kolom:	523
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUB opdracht 2	
Onderzoeksofdracht	
Stofomschrijving:	Cultuur van het moderne 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw en de invloed hiervan op hedendaagse kunst
Werkwijze:	Twee werkstukken tweedimensionaal en driedimensionaal, met voorafgaand beeldend onderzoek waarbij zowel het ontwerpproces, het experimenteel proces en het ambachtelijk traditioneel proces wordt gedaan n.a.v. bovenstaand thema. Hiervan wordt verslag gedaan en gereflecteerd op voortgang en het eindresultaat in het portfolio.
Datum:	Mei 2022
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel.

KUA Theorie schriftelijke toets kunst en cultuurhistorie (online via Learnbeat)	
Stofomschrijving:	De Bespiegeling Cultuur van het moderne 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw
Duur:	90 minuten (in een computerlokaal in aanwezigheid van een docent KUA)
Datum:	P&T-week 4
Weging:	15% van het schoolexamen
Kolom:	543
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

Kunst (muziek)

Voor de praktijk geldt dat de beoordeling plaatsvindt volgens een van tevoren besproken en beschikbaar gesteld beoordelingsmodel.

Alleen werk, dat onder begeleiding van de docent Kunst is vervaardigd/uitgevoerd kan in aanmerking komen voor beoordeling.

KUM introductie	
Stofomschrijving:	Introductie op het vak kunst muziek Hernieuwde kennismaking met de muzikale componenten melodiek, samenklank, beweging, articulatie, dynamiek, klankkleur en structuur
Presentatievorm	Opdrachten en toetsen in de periode
Datum:	September - november 2021
Weging:	Cijfer telt uitsluitend mee voor het rapport
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUM Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Cover, bewerking, citaat Onderzoek naar gelijkenissen tussen muziekstukken
Werkwijze:	Verslag
Datum:	Januari 2022
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUM Vaktheorie schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	SE: muzikale componenten en thema's als Leitmotiv en filmmuziek Onderwerpen worden aangegeven in Beats'n Bits
Duur:	120 minuten (in muzieklokaal, begeleid door docent kunst muziek)
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUM Musiceren	
Stofomschrijving:	Zingen, spelen, improviseren melodisch, ritmisch, voorbereid, a vue individueel, collectief
Datum:	april 2022, tijdens de reguliere lessen
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUA Theorie schriftelijke toets Kunst en Cultuurhistorie	
Stofomschrijving:	De Bespiegeling Cultuur van het moderne 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw
Duur:	90 minuten (in een computerlokaal in aanwezigheid van een docent KUA)
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamen
Kolom:	543
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

BSM

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Boek "Be Sports-Minded" H 1.1 - 1.4, pag. 14-182 en H 2, pag. 172-217 en aanvullende stencils. Theorie en spelregels van: Atletiek (speerwerpen, kogelstoten, discuswerpen, hoogspringen.) Volleybal Acrogym Turnen (springen) Bewegen op muziek
Datum:	In p&t-week 3
Duur:	60 minuten
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
N.B.	Alleen de schriftelijke toets valt onder de herkansingsregeling.

Praktische opdracht 1 Organiseren en leiding geven (vormt 30% van het schoolexamencijfer voor bsm)	
a. Begeleiden en organiseren 1	
Periode:	januari/juni 2022
Weging:	8% van het schoolexamencijfer voor po 1
N.B.	In het PTA voor havo 5 worden nog twee onderdelen van deze po opgenomen
Kolom po 1:	523

Praktische opdracht 2 Eigen vaardigheden (vormt samen met kolomnummer 563 40% van het schoolexamencijfer bsm)	
a. Atletiek	
a.1. werpen	
Periode:	september/oktober 2021
Weging:	3% van het schoolexamencijfer voor po 2
a.2. springen	
Periode:	juni 2022
Weging:	2% van het schoolexamencijfer voor po 2
b. spel	
b.1. volleybal	
Periode:	december 2021/januari 2022
Weging:	5% van het schoolexamencijfer voor po 2
b.2. handbal	
Periode:	juni 2022
Weging:	4% van het schoolexamencijfer voor po 2
c. Turnen	
c.1. acro of springen/zwaaien	
Periode:	december 2021/januari 2022
Weging:	5% van het schoolexamencijfer voor po 2
d. Dans	
d.1. stapeldans	
Periode:	april 2022
Weging:	4% van het schoolexamencijfer voor po 2
Kolom:	533

Bewegingsonderwijs:

Handelingsdeel	De leerlingen hebben deelgenomen aan de volgende activiteiten:
Spel:	Basketbal; rugby; voetbal; korfbal; softbal; tsjoekbal; volleybal; hockey; badminton
Turnen:	Trampoline/tumbling; minitrampoline springen; trapeze zwaaien; ringen zwaaien; schommelactiviteiten
Atletiek:	Verschillende loopvormen; speerwerpen; discuswerpen; kogelstoten
Zelfverdediging:	Schermen; judo
Bewegen op muziek:	Dansvormen gebaseerd op jazzdans, aerobics en ritme en bewegen
Circusachtige activiteiten:	Vormen van balanceren en jongleren

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een afsluitende praktische opdracht over een zelf gekozen onderwerp uit één van de examenvakken. Een aanvulling vanuit een ander vak is mogelijk. Het profielwerkstuk wordt samen met iemand anders gemaakt, tenzij dat getalsmatig onmogelijk is. In het profiel CM mag alleen gewerkt worden.

Aan het profielwerkstuk moet in totaal 80 sbu besteed worden. Het profielwerkstuk wordt uitgevoerd in periode 4 van havo 4 en periode 1 van havo 5. Het profielwerkstuk wordt met een cijfer beoordeeld en telt mee in het combinatiecijfer.

Loopbaanoriëntatie (lob) havo 4

Nr.	Lob-opdracht	Activiteit	Datum	Verplicht?	Vorbereiding leerling
1	Startles van studiekeuze123	Startpunt voor studiekeuzeproces, ingevuld op werkblad oriënteren, verkennen of verdiepen. Zie https://digiles.studiekeuze123.nl/	Oktober 2021	Veplichte mentorles	N.v.t.
2	Deelname SBVM	Online studie voorlichtingsmiddag (SBVM) van hoger onderwijs (hbo en wo) uit Zuidwest-Nederland.	19 november 2021	Ja	Keuze reduceren tot 4 interessante studies
3	Test	Maken van studiekeuzetest / beroepentest / competentietest of persoonlijkheidstest via Qompas. Keuze is aan de leerling in overleg met mentor.	December 2021	Minimaal 1 test maken	Keuze bespreken met mentor
4	Open dag	Afhankelijk van startpunt deelnemen aan open dag of meeloopdag.	Oktober 2021 - maart 2022	Deelname aan minimaal 1 open dag	Deelname bespreken met mentor
5	Online beroepen-voorlichting	Beroepenvoorlichting van hbo- en wo beroepen georganiseerd door Scheldemond, Nehalennia en CSW.	8 maart 2022	Nee	Opgeven. Uitnodiging komt per mail vanuit het decanaat
6	VO 2-daagse HZ	2-daags evenement op de HZ waar met één domein (sociaal-maatschappelijk, economie en techniek) naar keuze wordt kennism gemaakt.	April 2022	Ja, de leerling wordt hiervoor uitgeroosterd	Oriënteren op domeinen waaruit gekozen kan worden in de mentorles
7	Proefstuderen / meeloopdag	Deelname aan proefstuderen / meeloopdag (evt. een open dag afhankelijk studiekeuzeproces leerling).	April - Juni 2022	Deelname aan minimaal 1 voorlichtings-activiteit	Deelname bespreken met mentor

Opmerkingen:

- De verslagen (of reflectie-opdrachten moet de leerling opslaan in zijn of haar portfolio op Learnbeat.
- Het digitale lob-portfolio bestaat uit een aantal verplichte opdrachten. In overleg met de mentor kun je daarnaast ter aanvulling kiezen voor meer verdiepende opdrachten.

Verlofregeling:

De voorlichtingsdagen worden meestal op zaterdagen gehouden, maar soms ook onder schooltijd. Als het niet lukt om in je eigen tijd te gaan, kun je verlof aanvragen. Met de kopie van de uitnodiging die je na aanmelding krijgt van de Hogeschool of Universiteit met daarop de handtekening van een ouder / verzorger, ga je ruim van te voren langs bij je mentor en het leerlingsservicepunt (lsp) om verlof aan te vragen. Plan je voorlichtingsmomenten dus op tijd!

Let op: tijdens SE-weken en SE-practica krijgt je geen toestemming om onder schooltijd te gaan. Controleer dus altijd eerst de (jaar)planning